

Quicksan Natuur

Nebo-complex Nijmegen

Onze referentie: 206841

Colofon

Opdrachtgever

Beleggings- en Beheersmaatschappij Dornick bv
De heer R. Hendriks
Postbus 1136
6501 BC NIJMEGEN

Dossiergegevens

Onze referentie: 206841
Status rapport: v4.0

Projectteam

Projectverantwoordelijke: Dennis Slotboom
Consulent: Dennis Slotboom
Vakspecialist: Dennis Slotboom
Kwaliteitsmanager: Günther Rutten

Contactgegevens

info@CobraEcoadviseurs.nl
www.CobraEcoadviseurs.nl
T. 088 - 262 72 00

Centraal postadres

Rechtestraat 12
5455 GE Wilbertoord

Bedrijfsgegevens

KvK Eindhoven 17273124
Btw-nr. NL 8217.57.192.B01
Rabobank 15.49.31.039

Samenvatting

Cobra ecoadviseurs bv heeft op 15 april 2014 een quickscan Natuur uitgevoerd bij het Nebo-complex aan de Sionsweg in Nijmegen. Dornick b.v. wil nieuwe woningen en een toegangsweg realiseren en het omringende terrein inclusief het voormalig klooster renoveren en heeft ons gevraagd eventuele knelpunten in het kader van de Flora- en faunawet in beeld te brengen.

Beschermde soorten

Streng beschermd

In het gebied zijn vogels aanwezig. Vogels zijn streng beschermd door de Flora- en faunawet. Ook worden vleermuizen verwacht. Vleermuizen zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daarmee streng beschermd.

Matig beschermd

In het gebied worden steenmarter en eekhoorn verwacht. Beide soorten zijn opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet en daarmee matig beschermd.

Licht beschermd

In het gebied worden diverse licht beschermde planten- en diersoorten verwacht. Wij verwachten onder andere vos, konijn, bunzing, egel en enkele amfibieënsoorten. Deze soorten zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Nesten

In de vanwege de voorgenomen nieuwbouw en aanleg van de toegangsweg te kappen bomen bevinden zich geen vogelnesten met een jaarrond beschermde status. Maar in het broedseizoen kunnen wel nesten verwacht worden van vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar wel beschermd zijn zolang het nest in gebruik is.

Boomholten

In oudere bomen kunnen holten verwacht worden. Mogelijk zijn dergelijke holten in gebruik door vleermuizen, waardoor deze holten ook een streng beschermde status krijgen. Uit uitgevoerd nader onderzoek is gebleken dat in één van de te kappen bomen een holte aanwezig is, maar dat deze niet gebruikt wordt door vleermuizen.

Te kappen bomen bestemmingsplanprocedure

Voorafgaand aan de Quicksan Natuur is een bomeneffectanalyse uitgevoerd waarin is vastgesteld welke bomen als gevolg van de voorgenomen nieuwbouw en de aanleg van de toegangsweg niet behouden kunnen blijven. In één boom bleek een holte aanwezig die mogelijk gebruikt wordt door vleermuizen, maar na uitgevoerd nader onderzoek bleek dit niet het geval te zijn. Ook zijn in de te kappen bomen geen nesten met een jaarrond beschermde status van vogels of zoogdieren aanwezig. Wij hebben niet de bomen beoordeeld die in het kader van onderhoud mogelijk gekapt moeten worden. Op het moment van deze quickscan was die informatie nog niet voorhanden. Maar omdat holten vooral in oudere bomen te verwachten zijn, wordt hiermee geen conflict verwacht. Immers in het kader van beheer en onderhoud wordt alleen opslag verwijderd, die nog relatief jong is. Mogelijk verblijven er vleermuizen en steenmarters in de gebouwen, maar omdat de buitenzijde van de gebouwen niet gewijzigd wordt, blijven deze verblijfplaatsen behouden en is geen vervolgonderzoek nodig.

Is er een ontheffing nodig?

Een ontheffing vanwege streng beschermde soorten (tabel 3), matig beschermde soorten (tabel 2) en licht beschermde soorten (tabel 1) is voor wat betreft de geplande woningbouw en de aanleg van de toegangsweg niet nodig. In het kader van onderhoud kunnen mogelijk bomen worden aangetroffen met verblijfsfuncties voor vogels en soorten uit tabel 2 en 3. Tijdens het werk moet worden beoordeeld of dergelijke verblijfsfuncties in de te kappen of te snoeien bomen aanwezig zijn en hoe negatieve invloed op deze soorten voorkomen moet worden. Dit moet nader omschreven worden in een ecologisch werkprotocol. Pas als negatieve invloed niet voorkomen kan worden, is mogelijk een ontheffing nodig.

Is er invloed te verwachten op de Ecologische hoofdstructuur (EHS)?

Er worden geen negatieve effecten op de nabijgelegen EHS verwacht omdat het terrein in feite in ere wordt hersteld en de ecologische waarde wordt vergroot.

Advies

Wij adviseren:

- een ecologisch werkprotocol op te laten stellen waarin staat beschreven hoe om te gaan met (potentiële) vaste rust- en verblijfsplaatsen van beschermde soorten;
- voor elke ingreep de locatie op dieren te inspecteren;
- de vossenbouw ongemoeid te laten tussen begin maart en half juni;
- de ongewenste opslag te rooien tussen 1 december en 1 maart;
- bomen met holten te handhaven. Indien bomen met holten vanuit boomveiligheid gerooid moeten worden, moet eerst door een ecooloog worden onderzocht of de holte van belang is voor beschermde soorten. Als dat het geval is, moet overwogen worden bijvoorbeeld alleen de kroon te verwijderen en het stamstuk te laten staan. Anders is het rooien mogelijk ontheffingsplichtig.
- te controleren op bewoonde nesten als gerooid wordt tussen 1 maart en 1 december;
- de vijverpartij ongemoeid te laten tussen half februari en eind mei.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Situatie en planvorming	6
3	Verantwoording	10
3.1	Literatuuronderzoek	10
3.2	Natuurloket	10
3.3	Veldwerk	11
4	Quickscan	12
4.1	Gebiedsbescherming	12
4.2	Planten en dieren	13
4.3	Vaste rust- en verblijfplaatsen	15
4.4	Overige functies	16
5	Conclusie	17
5.1	Beschermde soorten	17
5.2	Vaste rust- en verblijfplaatsen	17
5.3	Overige functies	18
5.4	Is er een ontheffing nodig?	18
5.5	EHS	20
6	Advies	21
6.1	Nader onderzoek	21
6.1.1	Vleermuisonderzoek	21
6.1.2	Steenmarter	21
6.1.3	Zandhagedis	21
6.1.4	Jaarrond beschermde nesten (holten)	22
6.2	Zorgvuldig handelen	22

Bijlage 1. Juridisch kader

1

Inleiding

In opdracht van Dornick b.v. heeft Cobra ecoadviseurs bv een quickscan Natuur uitgevoerd. Het gaat om het Nebo-complex aan de Sionsweg in Nijmegen. Dennis Slotboom heeft het veldwerk uitgevoerd op 15 april 2014.

Aanleiding

Dit onderzoek moet uitgevoerd worden in verband met een voorgenomen bestemmingsplanwijziging. Twee voormalige sportvelden worden bebouwd en er moet een toegangsweg worden aangelegd. De tuinen rondom de kloostergebouwen en de aangrenzende bosgebieden worden gerenoveerd.

Doel

Het doel van ons onderzoek is te bepalen of er met de voorgenomen plannen mogelijk een conflict ontstaat in het kader van natuurwetgeving. Er moet onder andere worden beoordeeld of binnen het plangebied beschermde soorten of de vaste rust- en verblijfplaatsen hiervan aanwezig zijn. Op basis van de resultaten kunnen wij u aangeven of een ontheffing moet worden aangevraagd of dat nader onderzoek noodzakelijk is.

Onze quickscan Natuur is een toets van de ecologische potenties van het onderzoeksgebied en kan niet worden gezien als volwaardig ecologisch onderzoek. Er is in dit stadium geen uitgebreide inventarisatie uitgevoerd van soorten of soortgroepen.

Hebt u na het lezen van dit rapport nog vragen?

Neem dan gerust contact met ons op. Wij zijn tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 088-262 72 00.

Uw veelzijdig specialist,

Dennis Slotboom

Teamleider ecoadviseurs

European Tree Technician

Specialist natuur en ecologie

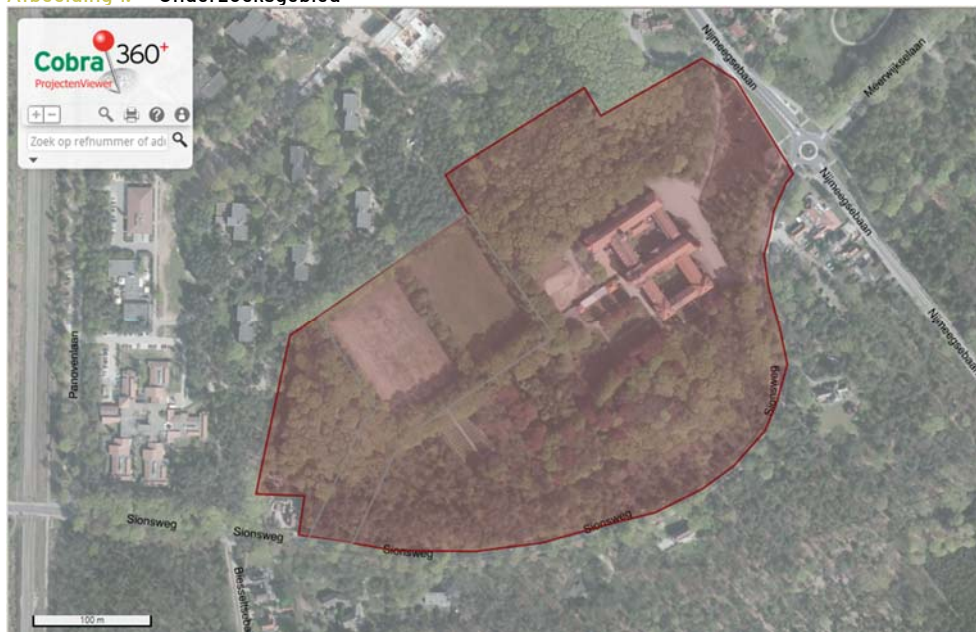
Cuijk, 30 oktober 2014

Situatie en planvorming

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Sionsweg in Nijmegen. Op afbeelding 1 is het onderzoeksgebied globaal gemarkeerd.

Afbeelding 1. Onderzoeksgebied

De situatie

Het onderzoeksgebied kent een grote variatie. Centraal staat het omvangrijke voormalige klooster. Het betreft een fors gebouw uit 1928 met meerdere verdiepingen en bijgebouwen. Het gebouw is voor een deel nog in gebruik, maar grote delen worden gerestaureerd. Aan de noordwestzijde bevinden zich twee grote voormalige sportvelden. De sportvelden worden van elkaar gescheiden door een forse steilrand waarop zich een houtwal heeft ontwikkeld. Een kleine vijverpartij bevindt zich centraal op het terrein en is bereikbaar door een lange betonnen trap. Het oostelijk en zuidelijk deel bestaat uit relatief soortenarm wandelbos. In het bos domineert Amerikaanse eik, maar er groeien ook beuken, esdoorns, zomereiken, grove dennen en enkele andere soorten coniferen. Er groeien wat oude groepen rododendrons en er is een kleine begraafplaats te vinden. Er zijn twee lanen aanwezig waarvan één is beplant met rode beuken en de andere met Amerikaanse eiken. Op foto 1 t/m 6 op de volgende pagina is de situatie te zien.

Onderhoudstoestand

Het terrein is zichtbaar al vele jaren niet meer onderhouden. De sportvelden zijn inmiddels begroeid met ruig gras en bomen hebben zich uitgezaaid vooral naast de randen van de sportvelden. Ook de aan de tuin en waterpartij is te zien dat er lang geen onderhoud meer is uitgevoerd.

Foto 1. Zuidgevel met gazon en verwilderde tuinbeplanting

Foto 2. Centrale bomenlaan

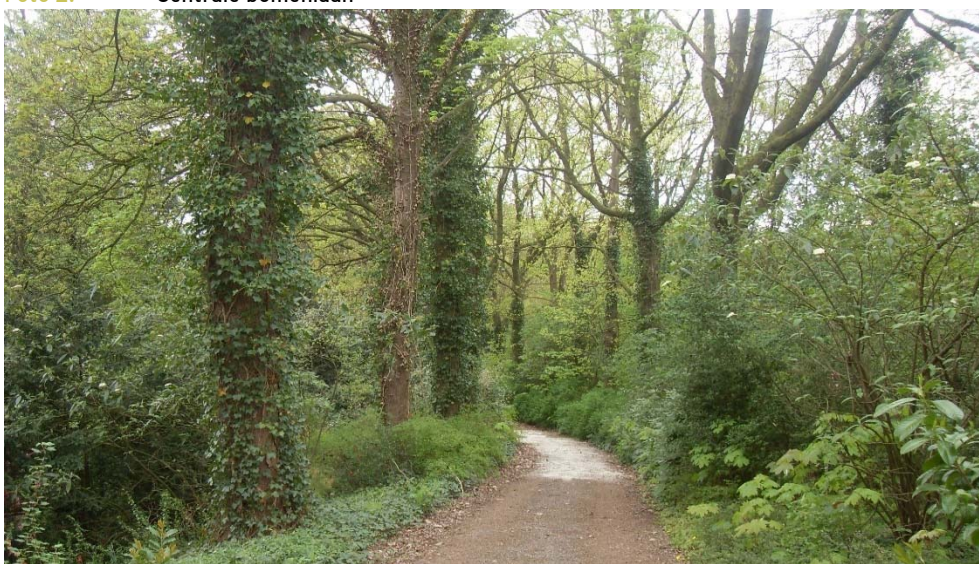

Foto 3. Vijverpartij

Foto 4. Begraafplaats

Foto 5. Wandelbos

Foto 6. Eén van de twee voormalige sportvelden

Planvorming

Plannendokter heeft een visie opgesteld voor het terrein. Deze is vastgelegd in het document 'Beheer- en onderhoudsplan Nebo' van 19 maart 2014. In het document is verwoord welke ingrepen zijn gepland en welke beelden hierbij worden nagestreefd. In grote lijnen komt het er op neer dat achterstallig onderhoud aan het tuingedeelte wordt weggewerkt. Het bos wordt ontdaan van ongewenste opslag, waarbij wordt gestreefd naar een meer natuurlijk bos met een gevarieerde en ecologisch waardevolle opbouw. Op de sportvelden worden dertig woningen gebouwd en aan de zuidzijde wordt een ontsluitingsweg door het wandelbos aangelegd. Het kloostercomplex wordt aan de binnenzijde gerenoveerd en zal uiteindelijk opnieuw worden bewoond. Omdat de werkzaamheden in de buurt van te behouden bomen plaats zullen vinden, heeft Cobra boomadviseurs bv een bomeneffectanalyse (BEA) opgesteld (rapport met kenmerk: Bomeneffectanalyse 81 bomen Neboklooster Nijmegen, nr. 193601). In de BEA zijn aanbevelingen gedaan en alternatieven opgesteld om de te handhaven bomen tijdens de werkzaamheden te kunnen behouden en beschermen. Een van de aanbevelingen in de BEA was het opstellen van deze Quicksan Natuur gezien de te verwachten natuurwaarden.

3

Verantwoording

3.1 Literatuuronderzoek

Natuurwetgeving

Wij hebben onderzocht of het onderzoeksgebied een wettelijk beschermde status of een beleidsmatig vastgestelde natuurstatus heeft. Daarvoor raadplegen wij onder andere provinciale websites en de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ). In bijlage 2 hebben wij het juridisch kader samengevat.

Soortinformatie

Om inzicht te krijgen in de actuele gegevens die beschikbaar zijn over het onderzoeksgebied en de omgeving, hebben wij andere websites van onder andere RAVON, SOVON, De Vlinderstichting en de Zoogdiervereniging geraadpleegd.

3.2 Natuurloket

Wij hebben gegevens over de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten binnen het onderzoeksgebied opgevraagd bij het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Op afbeelding 2 ziet u de administratieve gegevens.

Afbeelding 2. Administratieve gegevens Natuurloket

naam project	Klooster Sionsweg
doel project	Quicksan Natuur
datum	di, 15/04/2014 - 07:53
ordernummer	OHNL-2014-3366
geselecteerde kilometerhokken	189-424

Database Natuurloket

In tabel 1 zijn de resultaten uit de database van het Natuurloket weergegeven. Hieruit blijkt dat voor geen van de genoemde soortgroepen volledig onderzoek is uitgevoerd. Tijdens ons veldbezoek ligt de focus daarom op alle soortgroepen.

Tabel 1. Resultaten database Natuurloket

189-424	vaatplanten	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen	vissen	dagvlinders	libellen	overige ongewervelden
Rode-Lijstsoorten	4	1	5		1				
Ffwt soorten tabel 1	3	10		3					
Ffwt soorten tabel 2+3	1	5		1	2				
Ffwt vogels			45						
Hrl soorten bijlage II									
Hrl soorten bijlage IV		1			1				
aantal soorten	152	15	45	4	2		16	8	14
volledigheid onderzoek	onbepaald	slecht	slecht/niet	slecht	onbepaald	niet	redelijk	slecht	onbepaald
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

3.3 Veldwerk

Tijdstip en omstandigheden

Op 15 april 2014 heeft Dennis Slotboom één veldbezoek uitgevoerd. Op 15 september 2014 hebben Dries van Tuijn en Dennis Slotboom een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. In tabel 2 hebben wij de omstandigheden tijdens het veldwerk opgenomen.

Tabel 2. Inventarisatieronde

Datum	Moment	Weersomstandigheden
15 april 2014	Middag	Droog, half bewolkt, lichte wind, 14°C
15 september 2014	Avond	Droog, licht bewolkt, nauwelijks wind, 20°C

Werkwijze

Cobra ecoadviseurs bv werkt uitsluitend volgens de richtlijnen en inventarisatiemethoden die zijn voorgeschreven door de verschillende PGO's (particulier gegevensbeherende organisaties) zoals RAVON, SOVON, De vlinderstichting enzovoort. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van de aanwezige biotopen en habitats. Methoden zijn vastgesteld voor de volgende diergroepen:

- ongewervelden
- vissen
- amfibieën
- reptielen
- zoogdieren
- vaatplanten

4

Quickscan

4.1

Gebiedsbescherming

Rijksbescherming of provinciale bescherming

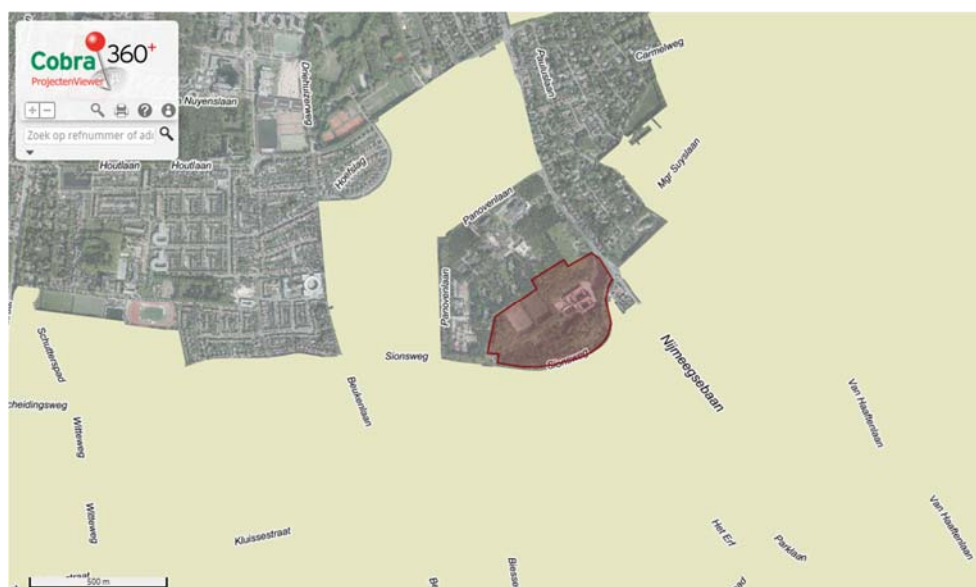
Het onderzoeksgebied valt buiten de gebieden die zijn aangewezen in het kader van:

- Natura 2000
- Natuurbeschermingswet

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het onderzoeksgebied maakt geen deel uit van de EHS van Nederland, maar grenst wel aan de EHS. Op afbeelding 3 is de ligging van onderzoeksgebied te zien ten opzichte van de EHS (gekleurde markeringen).

Afbeelding 3. Ligging onderzoeksgebied ten opzichte van EHS

Gemeentelijke status

Voor zover bekend heeft het gebied geen gemeentelijke beschermde status. In het bestemmingsplan heeft de locatie de bestemming 'bos'.

4.2 Planten en dieren

Vaatplanten

Het terrein kent een redelijke soortenrijkdom vanwege de vele biotopen en gradiënten die op het terrein aanwezig zijn. Met uitzondering van kleine maagdenpalm hebben wij geen beschermde soorten waargenomen. Kleine maagdenpalm is een licht beschermde soort en komt voor op verschillende plekken op het terrein (zie foto 7). Maar het gaat vrijwel zeker om verwilderde tuinplanten. Verder verwachten wij exemplaren van brede wespenorchis in de bosranden en randen van de voormalige sportvelden. Streng beschermde soorten worden niet verwacht gezien de historie van het terrein en de aanwezige biotopen.

Foto 7. Kleine maagdenpalm

Zoogdieren

Wij hebben geen zoogdieren waargenomen. Maar vos maakt met zekerheid gebruik van het terrein. Verder verwachten wij soorten als ree, eekhoorn, egel, bunzing, konijn en steenmarter die minimaal foeragerend gebruik maken van het terrein. Soorten als veldmuis, rosse woelmuis en mol komen ook vrijwel zeker voor.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn ook zoogdieren, maar vanwege de bijzondere eigenschappen van deze soortengroep benoemen wij ze hier apart. Wij verwachten dat algemeen voorkomende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger foeragerend aangetroffen kunnen worden over het gehele terrein. Rosse vleermuis kan waarschijnlijk foeragerend aangetroffen worden in de open delen van het terrein.

Vogels

In het gebied komen talrijke algemeen, maar ook minder algemeen voorkomende vogelsoorten van bos en park voor. Meldingen van de zeldzame zwarte specht zijn bekend, maar ook meer algemene spechtensoorten als groene en kleine bonte specht kunnen verwacht worden. Van soorten met jaarrond beschermde nesten hebben we een roepende buizerd waargenomen. Ook verwachten wij uilensoorten als ransuil en bosuil.

Amfibieën

Met uitzondering van de centraal gelegen waterpartij is op het terrein geen oppervlaktewater aanwezig. De geschiktheid voor amfibieën lijkt daarom gering. Toch zijn in de waterpartij talrijke larven aanwezig van zowel bruine kikker als gewone pad (zie foto 8). Ook hebben wij tijdens een extra veldbezoek op 15 september 2014 talrijke jonge kleine watersalamanders aangetroffen. Deze soorten overwinteren op het land. Soorten die overwinteren in water, zoals bijvoorbeeld groene kikker, hebben wij niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. De vijver is immers ondiep en zal in normale winters tot op de bodem bevroren.

Foto 8. Larven bruine kikker en gewone pad

Reptielen

Van het voorterrein zijn meldingen bekend van een kleine populatie van zandhagedis. Deze vrij zeldzame soort komt in het gebied ten zuiden van Nijmegen nog vrij veel voor. Hoewel wij hebben gezocht naar exemplaren van deze soort, hebben wij deze niet aangetroffen. Toch kan de aanwezigheid niet worden uitgesloten. Uit de omgeving zijn meldingen bekend van gladde slang, hazelworm en levendbarende hagedis. Hoewel de aanwezigheid van een enkel exemplaar niet met zekerheid kan worden uitgesloten, verwachten wij niet dat in het onderzoeksgebied een stabiele populatie aanwezig is.

Vissen

In de vijverpartij zijn geen vissen aanwezig. Het glasheldere en ondiepe water liet het gemakkelijk toe dit te beoordelen. Bovendien vriest de vijver in normale winters tot op de bodem dicht waardoor vissen geen overlevingskansen hebben. Ook is er geen verbinding met ander oppervlaktewater.

Dagvlinders en libellen

Wij hebben geen beschermde dagvlinders of libellen waargenomen. Deze zijn ook niet te verwachten vanwege het ontbreken van specifieke biotopen voor beschermde soorten.

Overige ongewervelden

Het plangebied kent geen specifieke biotopen van beschermde ongewervelden. Ook is op basis van literatuuronderzoek gebleken dat er binnen de omgeving geen vindplaatsen bekend zijn van beschermde ongewervelden. Uitzondering zijn waarnemingen van vliegend hert in de omgeving van Nijmegen. De dichtstbijzijnde waarnemingen komen vanuit Heilig Landstichting, maar exacte locaties zijn niet bekend. In het onderzoeksgebied hebben wij ook niet de voor de soort belangrijke oude eikenstobben aangetroffen. Deze worden daarom ook niet verwacht.

4.3 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Nesten

Wij hebben geen jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen van vogels of bepaalde zoogdieren aangetroffen. Echter hebben wij niet elke boom aan een controle onderworpen. Het kan zijn dat hoog in sommige bomen nesten van kraai of ekster aanwezig zijn. Dergelijke nesten worden ook gebruikt door bijvoorbeeld ransuil. De bomen, struiken en onderbegroeiing vormen verder een prima nestgelegenheid voor allerlei vogelsoorten. In het broedseizoen kunnen daarom bewoonde nesten in dergelijke elementen verwacht worden.

Holten

Ondanks de aanwezigheid van relatief oude bomen (geschat op tot circa zestig à zeventig jaar oud), hebben wij geen holten in de bomen aangetroffen. Uitzondering is de te verwijderen boom 41 (boomnummer zoals opgenomen in het BEA-rapport) waarin zich een spechtenholte bevindt. Deze holte hebben wij op 15 september 2014 onderzocht op mogelijke functionaliteit voor vleermuizen, maar hiervoor hebben wij geen aanwijzingen gevonden. Omdat wij behalve de vanwege de nieuwbouw en toegangsweg te kappen bomen niet elke andere boom hebben gecontroleerd op boomholten, kan het zijn dat er toch nog holten in andere bomen aanwezig zijn. Mogelijk dat holten gebruikt worden als broedgelegenheid voor holtenbroedende vogels zoals bosuil, specht, boomklever en kauw.

Holen

In de steilrand tegen de zuidkant van de voormalige sportvelden hebben wij een oude vossenbouw aangetroffen. In de zuidhoek van het meest westelijke voormalige sportveld troffen wij een bewoonde vossenbouw aan. De bouw heeft één opening en er is zichtbaar zeer recent gegraven (zie foto 9). Verder verwachten wij vooral rond de sportvelden enkele holen van konijn. Ook elders verspreid over het terrein hebben wij verschillende holen aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om holen van bunzing. Verder zijn kleine holen aanwezig van mol, veldmuis en rosse woelmuis.

Foto 9. Vossenbouw

Vleermuizen

In de te verwijderen boom 41 hebben wij een holte aangetroffen maar bij nadere inspectie blijkt deze niet gebruikt te worden door vleermuizen. Omdat wij niet elke boom hebben gecontroleerd op boomholten, kan het zijn dat er ook nog holten in andere bomen aanwezig zijn. Verder verwachten wij dat gebouwbewonende vleermuissoorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis verblijfplaatsen hebben in het kloostergebouw. Op verschillende plekken in het gebouw zijn kieren, spleten of openingen aanwezig waardoor vleermuizen het gebouw kunnen binnendringen.

4.4 Overige functies

Foerageergebied voor vleermuizen

Het is aannemelijk dat vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis gebruik maken van het gebied om te foerageren. Wij verwachten echter niet dat het gaat om een essentieel foerageergebied. Daarvoor is het gebied te beperkt van omvang en waarschijnlijk te arm aan vliegende insecten. Bovendien zijn meer naar het oosten talrijke potentieel rijke foerageergebieden aanwezig, zodat wij verwachten dat het onderzoeksgebied slechts een klein deel van een groter foerageergebied uitmaakt. Om deze conclusie te bekrachtigen hebben wij op 15 september 2014 tussen 19.30 uur en 21.30 uur onder gunstige weersomstandigheden een vleermuisonderzoek uitgevoerd. Wij hebben het terrein doorkruist en met de batdetector waarnemingen van vleermuizen vastgelegd. Wij hebben tussen 19.30 uur en 20.30 uur enkele waarnemingen gedaan van rosse vleermuis (hoog overvliegend), laatvlieger en gewone dwergvleermuis (foeragerend boven de tuinen en sportvelden). Na 20.30 uur hebben wij slechts incidentele waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuis. Uit het geringe aantal waarnemingen van slechts enkele exemplaren blijkt dat het terrein inderdaad gebruikt wordt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger, maar niet van essentieel belang is.

5 Conclusie

5.1 Beschermde soorten

Soorten uit tabel 1

Binnen het onderzoeksgebied zijn soorten aanwezig of kunnen soorten voorkomen die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Ze zijn daarmee licht beschermd.

Het gaat om de volgende soortgroepen:

- vaatplanten (kleine maagdenpalm, brede wespenorchis);
- grondgebonden zoogdieren (ree, vos, mol, egel, veldmuis, rosse woelmuis, konijn, bunzing);
- amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander).

Soorten uit tabel 2

Binnen het onderzoeksgebied zijn soorten aanwezig of kunnen soorten voorkomen die zijn opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Ze zijn daarmee matig beschermd.

Het gaat om de volgende soortgroep:

- grondgebonden zoogdieren (eekhoorn, steenmarter).

Soorten uit tabel 3

Binnen het onderzoeksgebied zijn soorten aanwezig of kunnen soorten voorkomen die zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Ze zijn daarmee streng beschermd.

Het gaat om de volgende soortgroepen:

- vleermuizen (gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger);
- reptielen (zandhagedis).

Vogels

Vogels gebruiken het onderzoeksgebied als foerageergebied, voortplantingsgebied of als tijdelijke rustplaats. Alle vogels zijn streng beschermd volgens de Flora- en faunawet.

5.2 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Nesten

In de bomen die gekapt moeten worden vanwege de voorgenomen aanleg van de woningen en toegangsweg zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten aanwezig. Maar in het broedseizoen zouden wel niet-jaarrond beschermde nesten aanwezig kunnen zijn van meer algemeen voorkomende vogels. In de overige bomen, struiken en onderbegroeiingen kunnen ook nesten verwacht worden van vogels. Nesten van vogels zijn, mits in gebruik, streng beschermd. Daarnaast kunnen in de in principe te behouden bomen nesten met een jaarrond beschermde status aanwezig zijn. Dergelijke nesten zijn niet alleen als ze in gebruik zijn beschermd, maar ook de rest van het jaar.

Vleermuisverblijfplaatsen

In de bomen die gekapt moeten worden vanwege de voorgenomen nieuwbouw en aanleg van de toegangsweg bevinden zich geen vleermuisverblijfplaatsen, zo is ook gebleken uit ons nader onderzoek bij de boom met spechtenholte (boomnr. 41 in het BEA rapport) van 15 september 2014. Buiten deze te kappen bomen kunnen in de overige bomen op het terrein, maar mogelijk ook in de bebouwing, zich potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen bevinden. Ook deze verblijfplaatsen zijn, mits in gebruik, streng beschermd.

5.3 Overige functies

Het onderzoeksgebied wordt door vleermuizen waarschijnlijk gebruikt als onderdeel van een groter foerageergebied. Mits van wezenlijk belang zijn alle elementen (bomen, water, oevers) die tezamen het foerageergebied gestalte geven, streng beschermd. In dit geval kan geen streng beschermde status aan het terrein worden toegewezen, omdat het terrein geen wezenlijk foerageergebied vormt, maar slechts een klein onderdeel van een veel groter netwerk van geschikt foerageergebied.

5.4 Is er een ontheffing nodig?

Soorten uit tabel 1

U hebt voor soorten uit tabel 1 geen ontheffing nodig. De geplande werkzaamheden vallen namelijk onder de noemer 'ruimtelijke inrichting en ontwikkeling'. Dit betekent dat voor soorten uit tabel 1 een algehele vrijstelling geldt. Wel geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat uw werkzaamheden geen wezenlijke invloed mogen uitoefenen op de soort. Daarnaast moet u voorafgaand en tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk voorkomen of beperken dat:

- dieren worden gedood of verwond;
- nesten of hollen worden beschadigd, weggenomen of verstoord.

In paragraaf 6.2 beschrijven wij hoe u minimaal invulling moet geven aan deze zorgplicht.

Soorten uit tabel 2

Eekhoorn en steenmarter zijn opgenomen in tabel 2. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits gehandeld wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Nog niet duidelijk is of en in welke mate deze soorten gebruik maken van het terrein. En of de inzet van een gedragscode noodzakelijk is. Het lijkt er op dat de voorgenomen werkzaamheden niet van invloed zijn op beide soorten, omdat het leef- en foerageergebied van steenmarter behouden blijft. Dit bestaat voornamelijk uit bomen en het bos en dat blijft voornamelijk behouden. In de te verwijderen opslag zal vanwege de geringe omvang hiervan nog geen sprake zijn van verblijfplaatsen. Mogelijk heeft steenmarter een verblijf in het kloostercomplex of een van de bijgebouwen. Als naaldbomen in het kader van onderhoud gekapt moeten worden, moet eerst beoordeeld worden of zich hierin een eekhoornnest bevindt. Nader onderzoek naar steenmarter is alleen nodig als er besloten wordt tot werkzaamheden aan het kloostergebouw en bijgebouwen die leiden tot het dichtmaken van eventuele openingen naar bijvoorbeeld zolders of vlissingen. Daarvan is op voorhand geen sprake.

Soorten uit tabel 3

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis

Voor vleermuizen moet altijd ontheffing worden aangevraagd indien sprake is van overtreding van één van de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen zijn ook streng beschermd. Verblijfplaatsen kunnen verloren gaan als bomen met verblijfplaatsen gekapt worden, maar de kans hierop is klein. Dit omdat alleen spontane opslag verwijderd wordt en deze opslag nog te klein is om holten te bevatten. Het is aannemelijk dat het kloostergebouw verblijfplaatsen bevat van typisch gebouwbewonende soorten. Maar aan het kloostergebouw vinden geen werkzaamheden plaats die leiden tot het afsluiten van potentiële verblijfplaatsen. Een ontheffing is wellicht nodig als bomen gekapt worden waarin zich vleermuisverblijven bevinden. Als er in een later stadium besloten wordt dergelijke bomen te kappen, moet daarom nader onderzocht worden of die holten door vleermuizen worden gebruikt. Voor de functie van foerageergebied is geen ontheffing noodzakelijk omdat geen sprake is van een essentieel foerageergebied. Bovendien blijft deze functionaliteit ook na uitvoering van de plannen in stand.

Zandhagedis

De zandhagedis is net als de vleermuis opgenomen in tabel 3. Een ontheffing is altijd nodig als sprake is van overtreding van één van de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Het voorterrein blijft als mogelijk leefgebied voor zandhagedis behouden zodat voor deze soort geen ontheffing nodig is. Alleen als hier veranderingen plaatsvinden, moet worden beoordeeld of deze een negatieve impact hebben op een eventuele populatie van zandhagedis. Als blijkt dat dit het geval is, moet een nader onderzoek naar de aanwezigheid van zandhagedis worden uitgevoerd om de exacte omvang van de populatie vast te stellen en te beoordelen welke elementen van belang zijn voor het voortbestaan van deze populatie.

Vogels

Als er bomen of struiken gerooid worden, is er een kans op het vernietigen van aanwezige vogelnesten. U kunt in principe geen ontheffing krijgen voor het verstoren of verwijderen van bewoonde nesten. Er is namelijk altijd een alternatief: wachten tot het nest niet meer bewoond is. Er is geen overtreding van de Flora- en faunawet als het rooien van de bomen gebeurt op een moment dat er geen bewoonde nesten aanwezig zijn. Hierbij gaan wij er namelijk van uit dat er voldoende bomen in de directe omgeving overblijven. Deze bomen bieden voldoende nestgelegenheid voor vogels om deze soorten in stand te houden. Echter, als werkzaamheden beginnen in de periode tussen 1 maart en 1 december is de kans op bewoonde nesten groot. Bijna alle vogels broeden in deze periode, wellicht ook in te verwijderen bomen. Bewoonde nesten zijn zwaar beschermd.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten met een jaarrond beschermde status zijn ook streng beschermd als ze even niet in gebruik zijn. Het merendeel van de bomen zal gehandhaafd blijven. Het is van belang dat bomen die wel gerooid worden, goed worden gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. Ook bomen in de directe omgeving van de te verwijderen bomen moeten goed beoordeeld worden. Als in de bomen potentiële nesten aanwezig zijn, moeten deze onderzocht worden op gebruik door vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Immers, een nest van ekster is niet jaarrond beschermd, maar ransuilen maken vaak gebruik van oude ekster nesten. In dat geval heeft het nest wel een jaarrond beschermde status. Als nesten met een jaarrond beschermde status aanwezig zijn, moet gezocht worden naar een alternatief. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan ontheffing worden verkregen voor het verwijderen van dergelijke nesten.

5.5 EHS

Er worden meerdere maatregelen getroffen om de ecologische waarde van het terrein te verhogen. Zo worden maatregelen getroffen om de bestaande monocultuur in het overig bos om te vormen naar extensief te beheren natuurlijk bos. Langs de randen van de sportvelden worden mantel-zoomvegetaties ontwikkeld. Hoewel de ingrepen op korte termijn invloed kunnen hebben op aanwezige beschermde soorten, is de verwachting dat de waarde van het gebied ecologisch gezien op langere termijn nog groter wordt. Dit ondanks de voorgenomen woningbouw. Om deze reden verwachten wij dat er geen negatieve invloed zal zijn op de natuurwaarden in de nabijgelegen EHS.

6 Advies

6.1 Nader onderzoek

6.1.1 Vleermuisonderzoek

Bomen

Als blijkt dat in een te kappen boom een holte aanwezig is, moet deze holte eerst zorgvuldig onderzocht worden op bewoning of gebruik door boombewonende vleermuizen zoals rosse vleermuis. Op 15 september 2014 hebben wij de spechtenholte in boom 41 reeds onderzocht, maar deze blijkt niet in gebruik te zijn bij vleermuizen. In het beheer moet ernaar gestreefd worden bomen met holten te behouden.

Bebouwing

Als toch ingrijpende verbouwings- of renovatiewerkzaamheden aan de buitenzijde van de kloostergebouwen moeten worden uitgevoerd, moet een onderzoek worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis.

Protocol

Het nader onderzoek moet uitgevoerd worden conform het Vleermuisprotocol. Dit protocol is goedgekeurd door het ministerie van EZ en beschrijft de wijze van zorgvuldig onderzoek als het gaat om vleermuizen.

6.1.2 Steenmarter

Nader onderzoek naar steenmarter is niet nodig omdat aan de buitenzijde van het gebouw niets verandert. Een onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter in gebouwen en bijgebouwen is pas nodig als werkzaamheden worden uitgevoerd die invloed hebben op de toegankelijkheid van bijvoorbeeld zolders en vlieringen, maar daarvan is geen sprake. Gebruik kan eenvoudig worden aangetoond door te zoeken naar uitwerpselen op potentieel geschikte verblijfplaatsen.

6.1.3 Zandhagedis

Nader onderzoek naar zandhagedis is niet nodig omdat het mogelijke leefgebied voor deze soort behouden blijft. Een onderzoek naar zandhagedis is alleen nodig indien veranderingen plaatsvinden die in potentie een negatieve impact hebben op de populatie of de habitat van zandhagedis. Een onderzoek moet dan uitgevoerd worden conform het daarvoor door RAVON opgestelde protocol.

6.1.4 Jaarrond beschermde nesten (holten)

Zodra duidelijk is of en welke bomen in het kader van onderhoud gekapt moeten worden, moeten deze bomen onderzocht worden op boomholten. Als blijkt dat in een te kappen boom een holte aanwezig is, moet deze eerst zorgvuldig onderzocht worden op bewoning of gebruik door boombewonende vleermuizen zoals rosse vleermuis.

6.2 Zorgvuldig handelen

Ten aanzien van alle soorten, ook de niet beschermde soorten verlangt de Flora- en faunawet zorgvuldig handelen. Daarom adviseren wij een ecologisch werkprotocol op te laten stellen waarin beschreven staat hoe om te gaan met (beschermde) soorten en de (potentiële) vaste rust- en verblijfplaatsen hiervan. Een ecologisch werkprotocol moet onderdeel zijn van de werkvoorbereiding en bekend zijn bij de aannemers die het werk gaan uitvoeren. Hieronder beschrijven wij richtlijnen voor zorgvuldig handelen zoals deze minimaal moeten worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol.

Inspectie

Wij adviseren voorafgaand aan het uitvoeren van een ingreep dat deel van het terrein waar de ingreep plaatsvindt te controleren op de aanwezigheid van dieren. Eventueel aangetroffen padden, kikkers of egels moeten dan voorzichtig verplaatst worden naar een rustige locatie buiten het werkgebied.

Behouden bomen

Wij adviseren de bomen met holten te behouden. Als toch bomen met holten gekapt moeten worden, adviseren wij dit eerst te laten beoordelen door een ecooloog. Indien wordt vastgesteld dat de holte in gebruik is door beschermde soorten moet overwogen worden bijvoorbeeld alleen de kroon te verwijderen en het stamstuk te laten staan. Anders is het rooien mogelijk ontheffingsplichtig.

Behouden vossenbouw

Wij adviseren de vossenbouw ongemoeid te laten in de periode tussen begin maart en half juni. In deze periode kan de bouw van belang zijn voor jonge vossen. Vanaf juni verlaten de jonge dieren de omgeving van de bouw op zoek naar een ander territorium. Na start van de bouwwerkzaamheden zal de bouw naar verwachting permanent verlaten worden.

Rooiperiode

Wij adviseren u bomen en struiken pas te rooien tussen 1 december en 1 maart. De kans dat dan bewoonde nesten aanwezig zijn, is erg klein. Let op: rooien kan pas plaatsvinden als door een deskundige is uitgesloten dat in de boom nesten met een jaarrond beschermde status aanwezig zijn.

Nestcontrole

Als u besluit de bomen en struiken te verwijderen tussen 1 maart en 1 december, moet voorafgaand aan de werkzaamheden een aanvullende controle worden uitgevoerd. Hiermee onderzoekt u of zich bewoonde nesten in de te rooien elementen bevinden. Dit onderzoek moet maximaal drie dagen voor de daadwerkelijke werkzaamheden uitgevoerd worden. Worden bewoonde nesten aangetroffen, dan moet de betreffende nestlocatie worden gemarkeerd en ontzien zolang het nest bewoond is.

Amfibieën

Wij adviseren de vijverpartij ongemoeid te laten in de periode tussen half februari en eind mei. In deze periode kunnen de larven van gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander volgroeien en het land op trekken.

Bijlage 1

Juridisch kader

Flora- en faunawet

Reikwijdte

De Flora- en faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijk leefomgeving. Menselijk handelen mag geen nadelige invloed hebben op deze soorten. Volgens de Flora- en faunawet is het daarom verboden beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, hun hollen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten of te verontrusten. Onderscheiden wordt tussen 'licht' en 'zwaar' beschermde soorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende zoogdierensoorten (behalve de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis);
- alle van nature binnen de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- diverse van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten;
- een aantal uitheemse dier- en plantensoorten.

Vrijstelling en ontheffing

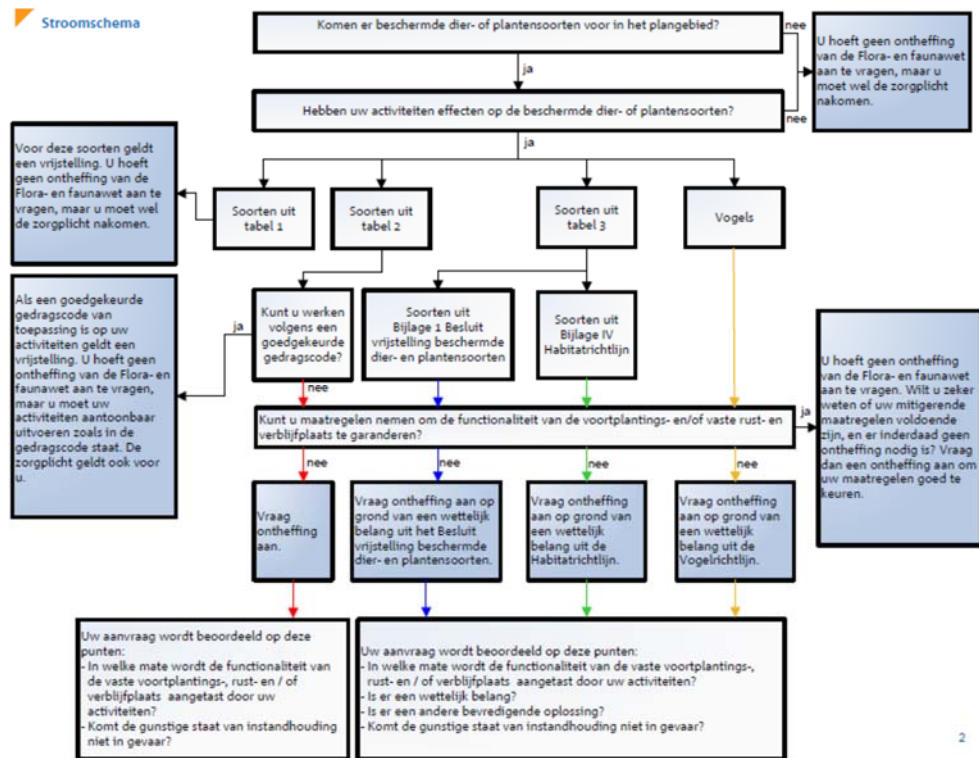
In sommige gevallen kan vrijstelling worden verleend van de Flora- en faunawet. Dit is aan de orde als er sprake is van bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Ook kan ontheffing worden verkregen van de Flora- en faunawet. Of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is, is afhankelijk van de aard van de ingrepen in het onderzoeksgebied. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de aanwezige dier- en plantensoorten.

Mitigerende maatregelen

Als maatregelen worden getroffen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen, is geen ontheffing vereist. Zo kunnen er mitigerende maatregelen worden getroffen.

Stroomschema

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) hanteert een stroomschema om te bepalen of een ontheffing nodig is. Het stroomschema hebben wij opgenomen op de volgende pagina.

Zorgplicht

De algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregel en te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Van rijkswege is het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) opgesteld. Hierin staan afspraken over de natuur in landelijke gebieden. De nota is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurkenmerken en -waarden. Bepaald wordt dat de EHS moet worden beschermd en ontwikkeld door een combinatie van:

- planologische bescherming;
- aankoop van gronden;
- het afsluiten van beheerovereenkomsten met particuliere eigenaren;
- inspanningen voor een goede kwaliteit van milieu en water.

In de EHS worden planten en dieren in waardevolle natuurgebieden beschermd. In een bestemmingsplan wordt de ecologische hoofdstructuur concreet begrensd.

Ingrepen in de EHS

In de EHS geldt het 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De effecten van een ingreep moeten worden gecompenseerd. In principe zijn ingrepen in of nabij de EHS die invloed hebben op natuurwaarden vergunningsplichtig. Welk spoor gevolgd moet worden en of er daadwerkelijk sprake is van een aantasting van natuurwaarden in de EHS is afhankelijk van de concrete planvorming.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 ziet toe op de bescherming van gebieden. Op grond van artikel 10a wijst de minister van EZ gebieden aan waarin uitvoering wordt gegeven aan de 'Vogelrichtlijn' (EEG nr. 79/409) en de Habitatrichtlijn (EEG nr. 29/43).

Gebieden

De Natuurbeschermingswet kent drie typen gebieden:

- Natura 2000-gebieden;
- beschermde natuurmonumenten;
- overige door EZ aangewezen gebieden.

Vergunning

Als een project of activiteit leidt tot een verslechtering van habitats van soorten of kan leiden tot significante verstoring van soorten, dan is op grond van artikel 19d een vergunning vereist.

Passende beoordeling

Binnen de vergunningverlening zijn er twee toetsingsmogelijkheden:

- de passende beoordeling ofwel habitattoets
De passende beoordeling moet worden uitgevoerd wanneer significante effecten niet uitgesloten kunnen worden of onzeker zijn.
- de verslechterings- en verstoringstoets
De verslechterings- en verstoringstoets moet worden uitgevoerd wanneer significante effecten uitgesloten kunnen worden, maar negatieve effecten wel kunnen optreden.

De passende beoordeling moet gebaseerd zijn op onderzoek en de best beschikbare wetenschappelijke gegevens. De mogelijke effecten van de te beoordelen activiteiten of plannen worden dan onderzocht.

Centraal postadres

Rechtestraat 12
5455 GE Wilbertoord
T. 088 - 262 72 00

Voor meer informatie over
Cobra bezoek onze websites

www.Cobra-Adviseurs.nl
info@Cobra-Adviseurs.nl